

925. január teljes

13587

Ara 4 lej

UJ KELET

ESZAKI POLITIKAI NAPILAP

ABONNEMENTI ÁRAK:

Romániában	
Egész évre	850
Félévre	460
Negyedévre	240
Egy hónapra	85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	5-

Szociálistákban

Egy hónapra	ek 35-
Egy szám	1-50

Szerkesztőség, Kiadóhivatal és nyomda
Cimj-Kolozsvár, St. Baron
U. 10. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és Kiadóhivatal — 977
N. Sz. — — 558
A kéziratok kizárólag a
Szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

1925 január 1 Csütörtök

Cimj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 1. szám

5685. Tévét 5

Ezerkilencszázhuszonöt

Csodálatos antagonizmusa az emberi kedélynek, hogy az elmúlt idő halkán becsapódó kapujára a röpke öröm dithirambjait vési fel, ahelyett, hogy az új év horizontján a tovattűnő élet fájdalmát könnyező meg. Mert élni, bármily nehéz és napjainkban bármily áldozat, az élethez mégis görcsösen ragaszkodunk, mint családásaink, reményeink, fájdalmaink és örömeink foglalathoz. Az első év ormáról visszanzéve, alig-alig akad olyan motívum, mely a ma beálló új esztendőhöz fűződő reményeket igazolná. Európa még mindig a vér és az arany kegyetlen posványában fulladozik, az az egyensúly, mely szociális és politikai viszonylatában a nyugalmat biztosítaná, kék, egyre jobban kék az éjszakában. A hatalmi szó még mindig erősebb a belátásnál s ha voltak is jóhiszemű kísérletezések a béke biztosítására, mint a genfi és londoni konferenciák, ezeknek a konferenciáknak határozatait a gyakorlatban nem tudnak érvényesíteni, sőt újabb konfliktusok eredőjévé váltak, mint azt a kölni zóna kiűrésének elhalasztása is igazolja.

A demokrácia lobogója alatt a letűnt idők gyűlölködése, imperialista türelmetlensége, mint igen kelendő eszmézésre evez a magyaros politikai vizeken. A jelszavak különbözősége csak egy általános, destruktív akaratot takar: a mindenki harcolt mindenki ellen. S míg cézári gég, hatalmi mámor a monarchista-időben csak egyes dinasztiai tulajdonsága volt, addig most, az isteni „szabadság” légtöredékében ezt a gögöt, ezt a hatalmi mámort egyes csoportok és tömegek sajátították ki.

S miaként büszke európai kulturánk a gazdasági csőd pörölycsapásai alatt hull darabjaira, addig Keleten új vészfelhők tornyosulnak, melyeknek kiparizozása csak egy egysége, minden nemzeti és faji villongástól ment európai akarral volna lehetséges. De akikkel az isten el akar veszejteni, azokat vakussággal veri meg s egy látás: Európa teljesen megérett arra, hogy az isteni gondviselés kegyelme elforduljon tőle.

Mi kis perszemci a nagy emberiségnek, szkaratunkkal nem változtatjuk meg az eleve elrendeltetést. Számunkra csak a remény maradt meg, koldusok és költők menedéke. Ennek jegyében állunk az új polgári év küszöbén. Ez a gazdaságunk, ez a gyöngye, remegő reménység. Ez a megtartó erőnk, mint hívőnek a hit, mely hegyeket mozdítani képes. Ez volt évszázadok viharában, autodafék tűzében az az elixír, mely egyontűzött, kimerült lelkeinkben megtartotta az életet s a hajlamot arra, hogy az életet minden szenvedés és minden gyötrellem ellenére a legfőbb jónak tekintsük.

A hitnek és reménynek ez a lángja, minden pessimizmusunk ellenére is, töretlenül ébennünk. Sajgó szívvel, méltatlanságok és szenvedések súlyától meggörnyedt háttal, így megyünk az ezerkilencszázhuszonötödik év elebé. Örök fényünk: a messiánizmus szövéneke moris kigyullad előttünk, hogy az emberiség lekterölt pusztaságán világítson. Az igazi jónag kötelessége hinni a Jóság világuralmában még akkor is, ha mindenütt a gonomság esapdávárnak ré. Hianának és szeretetünk kell a jósigot, megért a jóságért.

Fegyveresörtető imperializmus, áldatlan faji és nemzeti harcok közepette is hinnünk kell a Jóság imperializmusában, mert csak az a hitünk adja meg az erőt arra, hogy az új polgári év küszöbén emberi odaadással kívánjunk magunknak és minden élőknek: egy jobb, szebb esztendő köszöntésén reánk. Egy szebb és jobb esztendő, melynek hallálal kibélt utjain a vizsály elvérzik valahára, hogy a belátásnak a

Radics allítólag Bécsben tartózkodik

Nagy külföldi propagandát készít elő. A horvát parasztszér Moszkvába készül

(Zágráb, dec. 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelenték, hogy a jugoszláv kormány feloszlatta a horvát parasztpártot, amelynek vezetősége ellen elfogató parancsokat adott ki. A parasztpártot bolsevista propagandája miatt oldásák. Míg szerint Radics Istvánt, aki Zágrábban rejtőzködött, karácsony estéjén a várost titokban elhagyta. Előzőleg azonban családijával egyik barátjúnál veszerázott. Zágrábból a horvát parasztszér Bécs felé vette útját, ahonnan január első napjaiban tovább fog utazni Moszkvába. A parasztszér Bécsben is társaságosított híveivel a jugoszláv kormány elleni külföldi propagandáról.

A propaganda főmunka valószínűleg Moszkva lesz, ahonnan a Radics-párt röpiratait Bécsbe küldik, innen Zágrábba fogják csempészni. Radics esküdt arra is, hogy az új jugoszláv kormány ellen proklamációt fog kibocsátani, azonfelül memorandumokat intéz az összes nagyhatalmakhoz. Ebben az emlékiratban Radics ki fogja fejteni azt, hogy pártja teljesen alkotmányos alapon áll és a reakció ellen alkotmányos eszközökkel kíván küzdeni. Kifejti egyúttal azt is, hogy Jugoszláviában a békét csak radikális kormányzattal lehet helyreállítani.

Goldis nem lép ki a nemzeti pártból

Nyilatkozik az Uj Keletnek a személyével kapcsolatos fantasztikus sajtóhíresztelésekről

(Arad, december 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Goldis László, az erdélyi román nemzeti párt egyik legmaradékosabb vezéralakja, az Astra kulturregységet elhagyta, néhány hónappal ezelőtt több szemes hivatásos együttműködés akcióit indított meg. A különböző sajtóorgánumok annak idején a legkülönbözőbb kombinációkkal kísérik a diazidensek akcióit. Egyes lapok tudni vélték, hogy Goldis a liberálisokkal és az avarosannokkal pártolnak kormányra kerülésük érdekében, más lapok viszont az akcióit odaszegyezték, hogy Goldis nem léven megelégedve a nemzeti párt jelenlegi vezetésével, részinváltozást akar kihozni akciójával.

kongresszuson résztvevő avarosannak képviselői értekezletet tartottak, amelyen Goga bejelentette, hogy Goldis beléptek az Avaroson-pártba. Gogának ezt a bejelentését később Goldis magának is megtagadta.

A Goldis-frakció akcióját a román belpolitikai életben szokásos memorandumváltások és végülitűli tárgyalások követték. A tárgyalások váltakozó eredménnyel folytak és a bukaresti táviratú irókák hol arról adtak hírt, hogy Goldis megegyezett Máninval, hol pedig arról, hogy Goldis táborával együtt el van szánva arra, hogy lép a nemzeti pártból.

Az aradi kongresszus után a legellentétebb hírek kerültek forgalomba, míg néhány nap óta az egész ókirályságban sajtó arról cikkez, hogy Goldis Lászlónak a nemzeti pártból való kiválása befejezett tény.

Az újabb híresztelések kapcsolatban az Uj Kelet aradi munkatársa kérdést intézett Goldis Lászlóhoz, aki munkatársunk kérdéseire így nyilatkozott:

— Az Astra aradi kongresszus alkalmából a

— A bukaresti lapoknak az a híre, hogy én híveimmel együtt kilépek a nemzeti pártból, egyáltalában nem felel meg a valóságnak.

— Annál is inkább légből kapott ez az értesítés, mert a bukaresti lapok által említett időben nem is voltam Bukarestben, hanem Aradon tartózkodtam. Egyébként nekem fogalmam sincsen arról, hogy ezeknek a híreszteléseknek mi a célja és kinek az érdekeit szolgálják.

Nachum Szokolov Erdélybe jön

Kolozsvárt, Temesvárt és Nagyváradot látogatja meg

(Cimj-Kolozsvár, december 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hrt adtunk már arról, hogy Nachum Szokolov romániai útja során, minden valóságosság szerint Erdélybe és Bánátba is ellátogat. Már az erdélyi román cionista zsidóság nagyváradi konferenciájával kapcsolatban szó volt Szokolov erdélyi útjáról, közben azonban a világ zsidóságának vezetői súlyosan megbetegedett, úgyhogy útja akör elmaradt.

Előke annak a „Delegation Juif”-nek, mely a békeszerződés körüli a zsidóság érdekeit képviselte s amely a népszövetség mellett ma is éber őre és képviselője a világ zsidóságának. A másik hatalmas intézmény, melynek vezető egyénisége Nachum Szokolov, a Welthilfeverband, mely segítő kezét, támogatást nyújtott és nyújt különösen a háborusújtotta keleti zsidóságnak, de hatalmas segítőközösével mindenütt ott van, hel a zsidóság nyomora, küzdelme est szükségessé teszi.

Egy berlini szanatórium gondos ápolása viaszadta Szokolovot a nagy munkának. A bukaresti cionista konferenciával kapcsolatban az erdélyi zsidóság kiküldöttel beható tanácskozásokat folytatnak Nachum Szokolovval, aki ígéretet tett, hogy utiprogramjába Erdélyt és a Bánátot is felveszi. Most azonban megérkezett a pontos értesítés: Nachum Szokolov táviratilag értesítette a Nemzeti Szövetséget, hogy január hó 20-ikán Kolozsvárra érkezik. Szokolov január hó 26-ikáig marad Erdélyben és az alatt Kolozsváron kívül előreláthatólag Temesvárra és Nagyváradra is ellátogat.

Nachum Szokolov a világ diplomáciájában alismart vezető helyet vívott ki magának. Ő és Weismann dr. voltak azok, akik annak idején a párizsi szerződést megművegték és elismertetésért dolgoztak. Szokolovot a hivatalos román tényesék is méltó fogadtatásban részesítették. A királyi pár ebédén fogadta, Duca miniszter pedig bankettet rendezett tiszteletére, melyen a kormány tagjai s a bukaresti diplomáciai élet előkelőségei vettek részt. Szokolovot a román kormány a maga nagy vendégének tekinti és a legteljesebb tisztelettel veszi körül.

Szokolov erdélyi látogatása az itt élő zsidóságnak felejthetetlen eseménye lesz és így tekintettel a fogadtatás impozáns méreteire, a zsidóság minden rétegéből rendezőbizottsá-

Szokolov erdélyi látogatása az itt élő zsidóságnak felejthetetlen eseménye lesz és így tekintettel a fogadtatás impozáns méreteire, a zsidóság minden rétegéből rendezőbizottsá-

Bergner Mór temetése

Glasner főrabbi és Fischer Tivadar dr. bucsuzatója

(Csalj Kolozsvár, dec. 31. Az Uj Kelet tudósítójától) Orkani részvét mellett temették ma délután két órakor a gyászszobából Bergner Mór. Az utca külsőjén is meglátászt, hogy a városnak gyászosa van. Autók és hintók lepték el a Bergner-ház előtt a térséget s a város minden részéből jöttek férfiak és nők, öregek, fiatalok, egyszerű emberek és a sors kedveltjei, hogy lerójják kegyeletüket a melegen érző szív iránt, hogy egy jószágos, drága embert elkísérjenek utolsó útjára. A tágas udvar gyorsan megtelt gyászolókkal és az emeleti folyosót az asszonyok százai lepték el.

Két órakor hozták le az udvarra Bergner Mór kihűlt testét a szobából, ahol délutáni álmából a kiválasztottak boldog sorával átmenőderült az örökkévalóságba. Jajvesztésköz család, síró barátok sora fölött hozták le az udvarra a koporsót, amelyre három megtört szívű gyermek borult.

A főrabbi bucsuzatója

Az első bucsuzató Glasner Akiba főrabbi volt. A szomorúság mélyen átértett igaz hangján a fájdalomtól gyakran megoszlón mondotta gyászbeszédét.

— Alig huszonnégy óra múlt el, hogy megkaptam a Hűb hirt drága jó Bergner Mórunk hirtelen elmulasztáról. Naplamente előtt volt és én úgy éretem, hogy a nap ima a szobáig tengerebe bukott. Sánta lehetetlennek tetézett előttem, hogy a nemes, a jószágos ember ilyen gyorsan távozzék a földről. *Echa juam zahav!* Ó milyen fénytelen lett az arany. Minden hiunk és samirevalónak látszott a döbbenetnek ebben a sulyos órájában. Nagy az én fájdalomam és nem tudnék drága barátom koporsója fölött méltó bucsuzót mondani utána. Mert olyant vesztettünk el, aki nem is pótolható. Mint barátod jöttem ide, drága jó Bergner Móróm, akiben én és családóm legjobb barátunkat vesztettük. Hiszen apám legkövetlenebb, legmegértőbb, legodaadóbb barátja voltál, aki igaz zsidó hűséggel állottál melléje. Gyorsan, nagyon hamar mentél nagynevű apám, barátod után, hogy lelketek ott fűt egybeforranak. Rád illik a bibliai íge, hogy könnyebb voltál a szélénél és erősebb az orozslánál. Sas szárnyakkal emelkedtél az emeléség magasságaiba, hited volt, a szív mélységeiben gyökerező hited, hogy minden vallásosságunk fundamentuma a *gemilat chesed*, a jótékonyág, a

kegyes, a falcúnés nélkül való adakozás. Mindig is kimagasló voltál a téren, akkor is, amikor az emberi gyűlölet nem vetett olyan magas és olyan emésztő lángokat, mint ebben a korban, amikor a gyűlölet atmoszférája fertőzi és gyilkolja az emberi szív nemesebb érzelmait. Nagy voltál a szeretetben és testvériségben, amit ajkad ritkán hirdetett, de jótéved kezed annál gyakrabban gyakorolt. *Nem tétél különbséget zsidó és nemzsidó között amikor arról volt szó, hogy segíteni kell embernek.* Rabbi Eleazar szava jellemzi a te életet. Ez

A Zsidó Nemzeti Szövetség halottja

A főrabbi beszéde után Fischer Tivadar dr. a Zsidó Nemzeti Szövetség díszelnök: állott a halott fejéhez. A meghatottság elfogódott hangján mondotta:

— Ólomulyu bánat tarha alatt roskadova, mély fájdalomtól vonagló lélekkel léptem a koporsó elé, hogy sirassam lakóját, aki az általam itt képviselt Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségnek egyik alapítója és több éven át alelnöke, szerény magasság pedig atyáknak tisztelt, édes testvérként szeretett bajtársam és a szó igazi értelmében nagyrabecsült, jó barátom volt. Vaskapocsokkal tart fogva egy szörnyű döbbent, amígia átvészguldott városunkon a váratlan hír, hogy álma, melyre tegnap délután lehajította fejét, örök álmává lett és egy vágtelen keserv szorongatja terkomat, bénítja hangomat. Pedig messzeható hangon kiáltani óhajtanám, hogy ki volt az a férfi, kit e szemfödél takart! Az egész erdélyi zsidósághoz eljutó hangon szeretnék e helyen beszélni, mert az egész erdélyi zsidóság mártírtelen vesztését jelenti e koporsó, melyben Bergner Mór földi maradványai várják most visszavertésüket az anyaföld ölébe!

— Nemcsak városunk zsidó társadalmának díszese volt ő; egész Erdély zsidóságának legkimagaslóbb egyéniségai közé tartozott. Párját ritkító puritánus, mindenképpen jó egyszerűsége és követlensége, az önfeledlenség menő lakosságára minden nemes ügyért, eszakiatos szívjósága és sok más tündökös férfi erénye — az egész erdélyi zsidóság legelső köze emelték őt. A kevesek közül való, kivételes ember volt.

Aki senki nem irigyolt

— Neki magadatott, hogy kereskedői ügyessége és szorgalma által becsülettel szerzett anyagi jólétét nem bojgatta meg gyűlölködő irigység.

a méter állította, hogy az igaz emberi élet gyökere a jó szívben rejlik. Beosztetes és nyílt férfi voltál, Isten ajándékozott meg bennüned veled és Isten vett magához. Áldott legyen az ő neve az áldásért, amit általa árasztott a város társadalmára. A Mindenható boldog családi életet adott neked, hitvest, aki odaadó gyöngédséggel meg tudta nyújtani drága életed éveit, derék, szerető gyermekeket hagyta itt és amikor megtört szívvel bucsuzom tőled *halközségünk nevében*, amelynek élén állottál, a magam nevében is a soha nem múló hála érzésével fogom őrizni emlékedet, hiszen a Te alnökséged idején és a Te támogatásoddal állítottak Apám helyére. *Lech lesalom*: erigy békében utadra, hosszú, nagy utjára az örökkévalóságunk és itt lent, a földön gyermekeid folytatják életed művét a Te szellemében.

Mert mindenki tudta, hogy javából többet élvez a köz, mint ő maga, kinek életmódja a szerénység mintaképe volt. Neki magadatott, hogy évtizedes közéleti tevékenysége alatt csak barátokat szerzett magának, de ellenséget soha. Mert a vesztő szerepben is, melyet mindenütt betöltött, nyájas volt mindenkivel és bár a meggyőződéses következetesség megtestesülése volt, mindig önmagartartó tudott gyakorolni és respektálni volt képes az ellenkező nézeteket. Személyi hűség, kicsinyesség nem fért lelkületéhez. Nagy dolgokban semmiféle kiesínyes szempont nem korlátozta őt. Szavában senki nem eselődött soha. Tetőtől talpig ur volt a szó legnemesebb értelmében; gentleman, a minővel ritkán találkozhatni. Az erények tiszta, nagy harmoniája volt az ő egyénisége. Egy vonás nem volt benne, mely a disszonancia hatását keltette volna.

— Az erdélyi zsidó nemzeti mozgalomnak megindulása pillanatától leglakesebb hívei közé tartozott, aki közreműködött az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség megalapításában és a legnagyobb odaadással, példa nélküli önzetlenséggel vette ki részét minden zsidó intézmény létrehozatalában és fenntartásában, mely a zsidó nemzeti mozgalom hatása alatt közösségségté vált. Könyvek gyalnak szemembe, midőn eszembe jut az éa, midőn először bontakozott ki előttem egyéniségének nagyvonalúsága. Az 1918 novemberi népgyűlés után volt, midőn az eren népgyűlésen megalakulnak kikiáltott Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség meg- szervezésének problémájáról tanácskoztunk,

Az Uj Kelet gyászja

Ő volt akkor az, aki egy szervezési alap létezését kezdeményezte és minden póz nélkül a legnemesebb egyszerűséggel elsőnek tett le egy, az akkori viszonyok között szokatlannul jelentékeny

A szanta Fiske

Zsidó koldusregény

Irta Mendels Molcher Szforim Fordította Székely Béla

Magunkfajta ember csak azért eszik, iszik, házasodik, hogy ezzel az Urat dicsérje és isteni fenségét magasztalja. Mindez azonban nem vonatkozik Fiskére. Komisz helyzetében a pupos lány vigasza, szerencséje, élete, mindene volt. A vízbefuló a szalmaszál után kapkod. Csuda hát, hogy Fiske testével, lelkével beleakaszkodott a puposba? Ha az embernek a szive fáj, akkor kiabál és minden ember egyformán szokott kiabálni. A szív szava egyforma: legyen az nagy vagy kicsiny, művelt vagy műveletlen; esuda-e az, hogy Fiske ilyen forró, tiszta emberi szavakkal öntötte ki szerelmét? Ezért indítottak meg a szavai, mint a hegedű, mely szavak nélkül is az ember szívéhez szól. Egy prédikátor, a vezeklés egy könyve sem tudott még engem úgy megindítani, olyan lágyá, jámborrá, jószágossá tenni, mint a megtört szív feljajdulása, a játékos hegedűje.

Rendben van: Fiske elbeszélése mélyen meghatott és ezért vagyok annyira elmélázó; de te lovam, min gondolkodolod te? Ez igazán nem eljárás: a ló alig mozgatja a lábait és egyáltalán nem törődik azzal, hogy a Fiseboov közeledik és a városokat kinesszel kell ellássam. Már nem is az uton megy, hanem oldalra csap ki, a rozs közé, meg-megáll és egy rozs-szálát szakít le. Alter gebéje se jobb nála: ép úgy csinál, mint az anyém. Ép úgy van ez, mint a chederbe szokott lenni: ha a rebbe egyszer félrenéz, a gyermekét ringatja, vagy a rebbezinél veszekedik, úgy a tanítványok is azonnal szórakozottak és csak úgy tesznek, mintha tanulnának. Én is ahhoz az eszközhez nyúlok, ami-

lyenhez ilyen esetekben a rebbe szokott: az ostorhoz és eszméletre térítem vele egy kicsit a lovam s néhány tanulságos szót mondok neki. A füleit hegyezi, kinyújtja a nyakát, a nyelvét lógatja, a farkát csóválja és kirug: „Hogy milyen szemtelen vagy!” kiáltom és alaposan rávágok az ostorral. Ez azonban egyáltalán nincs inyére, felágaskodik és úgy tesz, mintha el akarna nyulni a földön. Azonban mégis csak észére tér, nekirugaszkodik és tovább húzza a szekert.

Mi is feleszméltünk ezalatt. Alter a maga módján segít, Fiske a maga módja szerint folytatja az elbeszélést, én meg a magam módján lefordítom a szavait és a történet így megy tovább:

„Nem sokáig veszem már igénybe a türelmüket. Nekivágtam az odesszai országutnak, mert azt reméltem, hogy talán valahol utközben megtalálom embereimet, vagy legalább is hallok róluk valamit. Azonban minden hiábavaló volt; egy eltűntek, mintha a víz vitte volna őket el. Az örökös vándorlást már nem bírtam tovább elviselni, pihenés után vágytam s legalább rövid ideig egy helyben akartam maradni, mint ahogy előbb szokva voltam és Isten segédelmével így jutottam el Odesszába.

Az első napokban nagyon szerencsétlennek éreztem magam. Elhagytam és nyomorultam ténferegtem a városban és azt sem tudtam, hogy mihez kezdjek. Minden olyan új és olyan idegen volt előttem. Hekdest sem találtam, mint más zsidó városban és olyan házakat sem, ahol koldulni lehetne. A mi zsidó városainkban alacsonyok és minden cifraág nélkül valók a házak s az ajtó közvetlenül az utcára nyílik. Ha benyitsz, mindjárt a szobába jutsz, nem kerül nagy ceremóniába és ott látod magad előtt az egész háztartást, mindent, ami az evéshez és alváshoz

tartozik. Vízet kívánsz: ott van a kezed ügyében, a lisztes vedret keresed, azt is azonnal megtalárod. Megmoshatod a kezed, ahányszor csak akarod és annyi áldást mondhat, amennyit csak akarsz. Ott talárod a ház fejét; a háziasszonyt, az egész családot. Mondd: „Isten segítse mindannyiukat!” nyujtsd ki a kezéd, vedd el az alamizsnát, csókold meg a mezűt és állj tovább. Meg azután olyan könnyű a zsidó házakat már messziről is megismerni: a szemétdomb, a csatorna, az ablakok, a falak, a tető mind azt kiáltják feléd: „Ez zsidó ház!” Már a fűst is elárulja, hogy itt zsidó lakik... Odesszában azonban a házak bolond módra vannak építve és rettenetesen nagyok. Az ember a kapun át előbb egy udvarba jut. Itt azután fel kell menni a lépcsőn és meg kell az ajtót keresni. És ha már megtalálta az ember, akkor be van zárva, azonban diszes csengő van rajta. Keverten állasz az ajtó előtt, most érzed csak igazán, hogy szegény és alacsonyrendű vagy, senki sem becsül semmire; azután mégis csak nekibátorodol és nagy respektussal meghúzod a csengőt. A kezed reszket, egész csendesen rántod meg és azonnal megijedsz, mintha valami gorombaságot mondottál volna és gyorsan ellepsz... És ha egyszer már bejutottál, szakácsnő, vagy inas támad rád és a végén kislit, hogy hogy nem is zsidó, aki ott lakik. — „Hát ez mi?” — kérde magadtól csudálkozva. — „Miféle város ez? Miféle házak ezek? Hol vannak itt a koldusok a tarisnyákkal? Végighajkurászom az utcákat, hogy egy tarisnyás koldusra akadjak és kikérdezzem, hogy csinálják itt a mi üzletünket, hogy szokás Odesszában koldulni? De mintha csak minden daccból történe, egyetlenegy sem találtam. Egyszer azonban egy fiatal-embert láttam, németesen öltözve, s úgy nézett

összeget a sz...
mindig és mi...
demér yezésbe...
A legötöbet...
Uj Kelet kö...
adását csak...
lehetővé. —
elegendő len...
meltatására...
szidóság neg...
kiáltani, h...
eri: „Erdély...
ti Bergner...
ronstok! Gy...
süba!

— Sokk...
pillanában...
meg, mely a...
hoz vezet. —
hozártarozó...
mitott özveg...
lyem, azok...
Hízen oly...
egyeneselek...
láttam gyak...
sok rutét...
Vajha még...
annyi jót cs...

— Hiáb...
koporsóban...
daja beszél...
beeséljen is...
nek az erde...
dekeknek, h...
mesre, a mi...
latja volt!

— Elve...
Mór! Elvesz...
nyivteles ál...
egész életed...
életnek v...
hogy minde...
lenül szende...
áldása és k...
legyen vele

— Megt...
szívvel köv...
szívünkbe v...

Ferencz...
mélyen átér...
igazságossá...
Mert fe...
gyászodal bá

ki, mint a...
minden há...
a másikra...
magamban...
és megnez...
udvarba, ...
én meg k...
én meg a...
beretvált...
általán ne...
gazdája. A...
könyvet, ...
és a házig...
ugy kívülr...
adja a fi...
ezekkel...
fiatalemb...
dicsérni...
lami felség...
ben. Az...
megszégy...
beléptem...
kértem...
man odé...
vagyok!”...
fonalat a...
márosnak...
mutatja...
szemem...
követni...
utánameg...
megy. M...
lehet birr...
tak! — ...
nincs sz...
mig neke...
jól meg...
kapok, a

A kolozsvári ítélőtábla elmúlt évi munkája

A táblai tanácsok új beosztása

(Cluj Kolozsvár, december 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban Marzescu igazságügyminiszter rendeletben értesítette a kolozsvári bíróságokat, hogy az új költségvetés alapján leszállítják a bírói létszámot. Az új rendelet alapján a tavalyi évvel szemben hat járőr-bíró helyett csak négyet vettek fel a létszámba, valamint a törvényszéki bírák számát is néggyel apasztották.

Az ítélőtábla bírói karában az ezerkilencszázhuszonötödik évre lényegesebb változtatások történtek. A ezerkilencszázhuszonötödik évben az ítélőtáblánál három polgári és egy büntető tanács fog működni. Az első tanács a felülvizsgálati tanács, amelynek elnöke dr. Micşa Pompejus főbíró. A tanács tagjai Haupt Gusztáv, dr. Kerner Lajos és Balázs Sándor. A második jegyzője dr. Pop Visarion. A felülvizsgálati tanács szóbeli tárgyalásokat hetenként egyszer, szerdán fog tárgyalni.

A második tanács hatáskörébe tartoznak az összes polgári perek és keresetek, a bányai és telekkönyvi ügyek. A tanács elnöke dr. Pop János. A tanács tagjai: dr. Haupt Gusztáv, dr. Kerner Lajos, George M. Popescu és George G. Georgian. A tanács jegyzője B. E. tu. A tanács hetenként kedden, szerdán és pénteken fog tárgyalni.

A harmadik számú tanács, amelynek elnöke Popp Viktor, a kereskedelmi ügyekkel, valamint a váltó- és csőd ügyekkel fog foglalkozni. A tanács tagjai Badeou Lizet, Balázs Sándor, Davidescu Miklós és Balassan Mihail. A tanács jegyzője dr. Tamasu Aurél. A harmadik számú polgári tanács hétfő, szerda és pénteki napokon fog szóbelileg tárgyalni.

A negyedik tanács a büntető tanács, amelynek hatáskörébe tartoznak az összes felelősség alatti álló büntető ügyek. A tanács elnöke Minescu János, míg tagjai dr. Z. charia Emil, Petru D. Radulescu, Vasile M. Dumitru, Constantin Filipescu és Sava Moise. A büntető tanács jegyzője dr. Dragolea Osvian. A büntető tanács hetenként háromszor, hétfőn, szerdán és pénteken tart tárgyalásokat.

Az ítélőtábla egyébként most tette közzé az elmúlt év statisztikáját is. Ezerrint a táblához felelősség folytán ezerhuszonhét peres ügy, negyyszázötvenhárom felülvizsgálat és három százkilencvenkilenc felülvizsgálat érkezett. Ezek közül kétszeregyeszer volt harmadonégy, egybejegyzés tiz, vádkereset százhuszonhat, váltóüzlet hatvan, míg a többi ügyek vegyes jogi keresetek és büntető ügyek voltak. Azonkívül az állampolgársági felelősséghez is kilencszázharminchárom felelősség érkezett be, de ezeknek nagy részéről még nem lehet tudni, hogy milyen elintézet nyertek.

Cankoff nyilatkozata a bolsevizmus veszélyéről és a vitás román-bolgár kérdésekről

Bukarest, dec. 31. Cankoff bolgár miniszterelnök tegnap este az Athene Palace szállóban fogadta a sajtó képviselőit és ismertette előttük utazásának célját és annak eredményeit. Kitejtette, hogy látogatásával a Balkánállamok vezetői közötti személyes kapcsolatokat kívánta megvalósítani. Szükség van erre a kapcsolatra a bolsevizmus közösen fenyegető veszélye ellen. A bolgár kormány át van hatva a béke eszméjéről és a megegyezést keresve Bukarestben, ugyanint Belgrádban. Csepán általános jellegű tárgyalásokat folytatott anélkül, hogy formális megállapodásra jutottak volna. Erre különben nincs is szükség, mert a kommunista veszély nem oly komoly, hogy formális szerződéseket tenne szükségessé. A folytatott megbeszélések azonban mindenesetre elvi megállapodásokhoz vezettek. Cankoff azonban közölte, hogy a békeszerződéstől folyó román-bolgár vitás kérdések már majd em mind elintézet nyertek és Románia új szófiai követének Bilcurescunak Szófiába érkezésén után végleg rendezve lesznek. Cankoff ma este 10-kor utazik el a fővárosból.

Érjük mindent a Pierre önbortváló kését a felülmúlhatatlan Valóságos gyönyörűség. Svéd acélezüsttel keverve. Darabja 8 lej. Központ: Bukaresti. Str. D. Nicol. I. Rudolf Morse No 100

Tizmillió lirát raboltak el egy olaszországi bankból

Nemzetközi betörők garázdalkodása a Banca Commerciale fiokjában

(Róma, dec. 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Banca Commerciale genovi fiokjában tegnap nagy betörést fedeztek fel, amelyet minden valószínűség szerint a karácsonyi ünnepek alatt követtek el. A betörők a kasszákban át jutottak a terem alá, ahol a páncélszekrények vannak elhelyezve. Feltörték a padokat, behatoltak a terembe és a magukkal hozott fűrész és olvasztó szerzőmokkal huszonöt acélszekrényt nyitottak fel. A talált értékek közül a névre kiállított értékpapirokat otthagyták és csakis a valutákat és az ékszerket vitték magukkal.

A hatóságok nyomban megkezdtek a vizsgálatot és eddigi becsülés szerint körülbelül tizmillió lirára rug azoknak a valutáknak és tárgyaknak értéke, amelynek hiányát eddig megállapították. A szekrények nagyobb részében a város nagy cégei

helyesték el pénzeszközöket és értéktárgyaikat, köztük egy tizedesügynök, aki közvetlenül az ünnepek előtt egész évi nyereségét helyezte el az egyik szekrénybe.

Az eddigi megállapítások szerint a tolvajok, jöhetnek a páncélszekrény terme közelében szolgák aludtak, sokáig tartózkodtak a tett színhelyén, ahol minuciózus pontossággal dolgoztak. A helyszínen számos cigarettautkát találtak, ami szintén arra vall, hogy sokáig tartózkodtak a betörés színhelyén, ahol a visszamaradt ételmaradékból következtetve, nyugodtan meg is vacsoráztak.

A betörés következtében a legjobb páncélszekrénybárló visszakérte érzett értékeit a bankból. A kérésnek azonban egyelőre nem lehetett eleget tenni mindaddig, amíg a betörés ügyében az eljárást be nem fejezték.

Bukareszbe hívták az összes rektorokat és rendőrprefektusokat

(Bucaresti Bukarest, december 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Január 4-é az összes egyetem rektorai és dékánjai, valamint az egyetemi virosok rendőrprefektusai Bukareszben érkekezletre ülnek össze a belügyminisztériumban. Az érkekezlet azokkal a rendszabályokkal fog foglalkozni, amelyeket a diákszavargások megismétlődése esetén fogmatosítani szándékoznak.

Nincs megegyezés a kölni zóna kiürítésének kérdésében

Anglia megnyugtaltja Németországot. A nagykövetek tanácsa újra összeül

(London, december 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beavatott körök szerint a kölni zóna kiürítésének kapcsán arról is beszélnek, hogy a D-wa-terv veszélyben van. Ránatának arra a tényre, hogy a D-wa-terv vezetést csak úgy lehet végrehajtani, ha a megszálló csapatokat nem egyszerre vonják vissza, hanem fokozatosan. A teljes kiürítés időpontjában pedig a franciák és angolok egyelőre nem egyeztek meg. Németek a kölni zóna katonai kiürítéséről van szó, hanem a Ruhr vidék megszállásának megszüntetéséről is.

A közeli napokban újra összeül a nagykövetek tanácsa, amely valószínűleg javasolni fog egy Franciaország és Anglia közötti kérdés körül tenés kompromisszumot. Ez alkalommal

meg fogják állapítani a pontos időt, ameddig a kölni zónát és a Ruhr vidéket ki kell majd üríteni. Loudonban egyébként az a hangulat, hogy a Németországban uralkodó deprimáltságot el kell orozni. Ebből a célból a kormányhoz közelálló „Westminster Gazette” vezérlőben foglalkozik a német kérdéssel és kijelenti, hogy nem hibáz az az utóbbi időben sokat szellőztetett ráfogás, mintha Németország ismét fegyverkezne. Viszont nem lehet fejtetni azt sem, hogy a varsaillesi szerződés egy a szövetségesség, mint Németország részéről kisebb mértékben meg ne sértenék.

A cikk hangja megnyugtató hatást keltett Németországban is, ahol lassan már beletörődtek a kölni zóna kiürítésének eltolódásába.

Ujabb kavargás a német hadianyag-rejtegetés miatt

Nollet tábornok szerint a német hadsereg létszáma magasabb a megengedettnél

(Páris, december 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy az „Eclair” című újság okmányokat közölt a katonai ellenőrző bizottság jelentéséből. Többek között Nollet, a mai hadügyminiszter, 1924 április 24-én tett jelentése is helyet foglal. Nollet annaidején az övezetközi katonai ellenőrző bizottság elnöke volt.

Nollet tábornok ismerteti ebben a jelentésben Németországnak a hadsereg újjászervezése körül ferdőzések és megállapítás, hogy a német katonaság egészen új alapokon van megszerveve. A német csapatok állománya sokkal magasabb, mint azt a varsaillesi békeszerződés megengedte. Németország állományában egy új háború lehetőségére. 1920 és 1922 között a német vezérkar teljesen felajltották és a tisztikart is kiegészítették. A szövetséges kormányok intervenciója ellenére a német vasúti hálózat katonai és stratégiai szervezete olyan, mint a háború előtti. A jelentés azzal végződik, hogy a mai német hadsereg szervezete ugyan átmeneti jellegű de az a provizórium teljesén a háború előtti állapotra való visszatérés jellegét viseli magán.

A francia nacionalista és háboruspárti sajtó egyébként ujjongva üdvözölte a nagykövetek tanácsának azt a határozatát, hogy a kölni zónát nem ürítik még ki. A „Temps” szerint a Németországban feltalált fegyverek arra engednek következtetni, hogy az ország revánc-háborúra készül. Németország — írja az idé-

zett újság — akár nacionalista, akár demokrata, Franciaországgal szemben mindig is komédiát fog játszani.

A Havas ügynökség jelentése szerint december 23-án a Berlin Karlsruhe Industriewerke raktárában az ellenőrző bizottság egy tisztje váratlanul megjelent és fegyverraktárat fedezett fel, rengeteg 1898. évből származó ágyúrészekkel. Hozzávetőleges becsülés szerint a raktárból harmincezer ágyút lehetne összeállítani.

A jelentéssel szemben dr. Gesler birodalmi hadügy miniszter kijelentette, hogy ezek a fegyverek egyáltalában nem ágyú részai, hanem vadászfegyverek számára szent csövek.

„Electro”

műszaki, villamos ági és gépterakadémi vállalat Cluj Cal. Reg. Fe dinand 58. (v. F. renez Jósef-u) Vilmosvilágítás berendezést mező gazdasági és ipari célra. Képsolótábla berendezést ma. as és alacsony feszültségre. Vasospok vastartók. Motorok, dinamók, övindítók tekercselés és javítás. Villóvizvezeték és csatornázási berendezést helyben és vidéken. Villamos és vízvezetési anyagok állandóan raktáron. R. Morse 4121

Autó-carosszeria

Luxus autóbussz készítés, Halmágyi István Cluj, Strada Londrei 42. (v. Hosszu-utca)

bankból

ában... kőszöttek... az ünnepek... te el az egyik... t a tolvajok... zelőben szolgák... tti színhelyén... ztek. A hely... tak, ami szín... dtak a betörés... maradókból kö... ráztak. A hely... tte a betörés... tte a betörés... tte a betörés...

sokat

összes egyete... en értekezletre... g foglalkozni...

désében

összeül... dőt, ameddig... ki kell majd... ez a hangulat... b depresszió... ól a kormány... tte" vezérekk... el és kijelenti... oi időben so... tta nem lehet... lesi szerződés... országot részér... k.

nyag-

engedettnél

akár demok... indig is ko... zerint decem... adastriewerke... g egy tisztje... aktárat fede... rmaszó ágyu... és szerint a... ehette össze...

o

redelmi vál... 58. (v. F+... berendezést... p solotabla... ezülszögre... dinamó, Vell-i víz... st helyben... i anyagok... se 4121

ia

szu-utca)

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdelyi es banskagi zsidóság napilapja Szerkesztők: Székely János és dr. Marton Ernő. Főszerkesztő Dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg. Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai naptár

Csütörtök

5685 Tévét 5 1925 Január 1

A mi apánk

Temetés után, bucsuzató beszédek elmúltával, mostan sirunk mi is, sirató, halk jajszóval, nem parádéra, csak magunknak és befelé. Mert igazán csak a mi ha ottunk ez a csöndes, rózsárcu aggastyan: ezek a szürke papirlapoké, amelyek az ő szívelegétől nyertek életet, hogy hogy lehettek szürke papirlapokból nagy, be-zelő életté, amit úgy hívnak, úgy ösmernek, hogy: Uj Kelet. Ki tudott felőle, ki t. r. o. ta számon? Senki. Még mi is, csak nehéz számolások óráján, ha gondoltunk rá. Nagy és csöndesen mosolygó jóság volt ez az ember és két nyérrrel nyújtotta önmagát, nyujto ta meleg zsidó szívét felénk. Ki tudott felőle, ki tartotta számon? Senki. Még mi is, csak nehéz számolások óráján. Mert nem pusztá vé ellen: vendélesek találkozásá volt az, hogy a mi Bergner bácsinkat héber nevén Mózesnek hívták. Annak a legnagyobb nagyunknak nevét viselte, akit az Irás így örökített meg: „A férfiu Mózes pedig nagyon szerény volt.” Adni, adni, mosolyogva és bőcs mosollyal visszahuzódni minden elismeréstől, minden hálától, minden ünnepeléstől: ez volt a mi Bergner bácsink.

És most meghalt. A mosolygó bölcsek megékké t nyugodt halálával. Rövid phenőre hajította le feét és az álom karjaiban nyugovó teséből mosolyogva, fájdalom nélkül repült vissza a leve az ismeretlen öökkévalóság ölébe. Boldog az, aki ilyen élet végén ilyen halállal adotta meg a földi viszontagságoktól. De nekünk szürke papírlapoknak, hogy a mi gyászunk, mert elköltözött sorainkba a mi apánk, az, akinek szíve melegéből táplálkozott a mi sarjadó életünk. És a koporsója fölött sirató szóval markolunk bele ebbe az ajá-dékos jóságba és utána hajítjuk, szomorú sirások, mi, a sirverembe, a de-zakoporsó jölé, ugy, ahogyan az első gö-röngyöt illik hajtani, könnyes szemmel és reszkető kézzel.

És ez legyen a mi első, egy marék göröngyünk a mi halottunk koporsójára. Erdély zsidó népének egyetlen védelmezője, bontalmainknak egyetlen világ-ajajgatója, ez a szürke papiros, amit úgy hívnak, hogy Uj Kelet. Nehéz ör-helyén, kemény narcaiban há yszor került már végső veszedelembé! Erdély zsidóságának tizezrei állottak mellette a veszedelmek ide én — és a veszedelmek erősebbek voltak. Erdély zsidó ságának tizezrei kifáradtak a véghely tartá-ában, kifáradtak az áldozatok hozásában, a lerombolt végvár ujra és ujra építésében. Csak egy ember nem. Pedig öreg volt, ag-astyán, de mosolygó szívé és nagy hitü. A mi apánk, a Bergner bácsi. Álljanak csak itt megemlékezésül, hideg számok, hogy melegítsenek tüzzükkel a frissen hantolt sír- b. l. Hiszen mostan már meghalt, mostan már nem tiltakozhatik ellene az ő szerénysége. Az Uj Kelet, a mi drága, nagyon drága Uj Keletünk, löbb százezer lejébe került Bergner Mórnak. És egy adta, ajándékos szívével, soha vissza nem szerzesre, csakhogy élen, csakhogy álljon az Uj Kelet, csakhogy legyen az erdélyi zsidó ságnak hangosszavu szószólója. A mi lapunk mil-lióba került már az erdélyi zsidó ságnak. De nem panasza ez: fájó, dicsekvő megemlékezés: Erdély zsidó ságának tizezrei kifáradtak az áldozatok hozásában, csak egy ember nem, csak ő nem, a mi apánk. És ha van valami vigasztadó a mi számunkra, bizony, hogy csak egy dolog tesz, — hogy élete utolsó hónapjaiban érni látta meleg, áldozatos szívének gyümölcsét, megérezte azt az időt, amikor az Uj Kelet, most már biztosan, a

maga lábán állva, a maga erejére támaszkodva folytatja a zsidóságért vívott harcait.

El kellett ezt mondanunk, sirató, halk jajszóval, nem parádéra, csak magunknak és befelé. Bucsuzásra, a mi apánk halottias koporsója fölött. Mert nagy, keserű gýásza van ezeknek a szürke papirlapoknak: meghalt a mi mosolygó, agg apánk, meghalt az Uj Kelet apja. (g. j.)

— Megszüntették az új italmérési engedélyek kiadását. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter a korcsmák nagy száma miatt elrendelte, hogy január elsejétől fogva nem ad többé ki új italmérési engedélyeket.

— Desmond Oigától ellopták Vilmos császár szerelmes leveleit. Bécsből jelentik: Desmond Oiga, a hírneves táncosnő, aki most B-csben vendégzenerépel, szerdán jelentést kapott Berlinből, hogy ottani villájába betörték s minden ékszereit elvitték. A táncosnő szerdán repülőgépen sietett Berlinbe és megállapította, hogy a betörők leg lább harmadfélmilliárd osztrák korona értékű drágaságokat vittek el tőle, ennél még sokkal jobban fájlalja azonban, hogy ellopták tőle a volt német császár magánleveleit Berlinben a villájának halószobájában — így beszél a táncosnő — van egy titkos faliszekrény, amely chiffrare beállított zárra nyílik. Ezt a vaskazettát is felleszítették a betörők, de csodálatosképen nem vitték el belőle az ott őrzött ékszereket, pedig egy harminckarátos briliáns és gyöngyöt erő gyöngyök is voltak közöttük, csak egy átkötött csomag levelet, II. Vilmos császár leveleit, amelyeket Berlinből írt hozzá a császár mikor ő Vároba volt szerződöttve.

— Fedák Sári Budapestre érkezett. Budapestről jelentik: Két és felhősepi anerisai tartózkodás után, amely bőségesen tele volt izgalmaival, pénteken délután Budapestre érkezett Fedák Sári. A művész néhány napig marad Budapesten, ahol a Vigaszínházban több estén fel lép az Antónia-ban, majd hosszabb tartózkodásra B-csbe utazik.

— Megalakult a Bukarestben tanuló erdélyi zsidó diákok egyesülete. Bukarestből jelentik: A Bukarestben tanuló erdélyi származású zsidó diákok egyesületet alakítottak, amely a zsidó diákok segélygyeinek és általában a tanulás lehetőségének megővését tűzte ki feladatául. Az egyesület, amelynek címe: Caminul Sudentilor Evrei Bukarest, Str. St. Juon Nou 45, a napokban megkezdte működését.

A halott ház zsolttára

Ó boltives, klastromos, bus szobák S alattuk ásitva nyujtozik a börtön. Fülledt cellák, hideg, homályos folyosók. ... Ó régi vár, hol herceglányok jártak, Nesztelen, könnyűn, pillangos cipőkbe. Most igazságnak vezekló helye És nyögnek az öreg sárga falak S zúgva sir piros bádog fedele. És lopva éjbe surranak denevérek Fekete, titkos éji gavallérok. És rajokban száll az éjjeli pihe És sötétek már mind az ablakok. Halált kiált itt egy bus kuvik És remegnek a hársok s az akácok A gesztenyék komor pirként állnak És gyantás könnyet sirnak a fenyők. A vén eperfa, hogy rázza üstökét És lenn az üres ház multat kiált, Konganak, konganak a falak Verik az elmúlt bus komédiát. S a kilincsek drvák s a nyitott ajtók nyílt sebek. És sir és jajgat és ordítva örvöng Minden és menekülni nem merek.

Ebben a házban ne üssön óra, Mert itt jaj nincsen tér és nincs idő, Mert itt már megszűnt lenni minden élet, Mert itt már minden halál s temető. Csak a szemek élnek sirásra még S a száj átkora, vagy sóhajra robban, Itten dusabban nyílnak a virágok, Fájásból fakad minden kis szírom. De jaj én mégsem kötök koszorút, Hiába száll fel az illat a kertből. Mert én száraz virágok örvök Emléket, emléket halott kezekből. Nem illik virág az én fejemre, Kezembe csokor s keblemre rózsá. Szomorúságok álmodója Csak halott koszorút csinálhat, Mert ebben a házban nem üthet óra Mert itt már minden halál s temető.

Somlyóí Eller Gtzella

* Bukarestben jól és olcsón étkezni csak az ort. 77 étteremben (Hotel Princiar) lehet. Elsőrendű konyha. Nagy éttermek. Gyors kiszolgálás. Figyeljen jól a címre: Restaurant Princiar, Strada Brezovianu No. 1.

— A tasnádi Aviva kulturdélutánja. Tasnádról jelentik: Jól sikerült kulturdélután rendezett december 28 án a Royal-szálloda helyiségében a tasnádi Aviva leányegylet. A megnyitó beszédét Mitteiler Ilonka elnöknő tartotta igen hatásosan. Mitteiler Margit Morris Rosenfeld „Chanuka mécsai” című költeményét szavalta nagy sikerrel. A „Makkabensei induló” elneklése után Haupt Margit és Róth Irén tartottak felolvasást nagy érdeklődés mellett. Keller Manci hatásos szavata és a Hatikva elneklésével fejeződött be a sikerült kulturdélután, melynek jövedelme a Keren Kajemet javát fogja szolgálni.

* Eljegyzés. Ferencz Reaka (Sibiu) és dr Weinberger Zsigmond ortopéd orvos (Cluj) jegyesek.

Kepecs Fricit eljegyezte Herskovits J. Kolozsvárról. (Minden kő őa értesítés helyett)

Naftali Rozsikat Aind eljegyezte Milgram Viktor Dova. Minden külön értesítés helyett.

— Rejtélyes bombacsomag. Szerajevéből jelentik: Popovic N. nád szerajevói péküzletébe pénteken este egy fiatal ember egy csomagot adott át megőrsés végett. A pék kisfia kíváncsiságból felbontotta a csomagot és öt bombát talált benne, amelyekkel játszani kezdett. Egyik bomba felrobbant és az explózió letépte a gyermek karját és lábát. A rendőrség megállapította, hogy a bombavető Sztrugár Vid montenegrói származású fiatal ember, aki barátai előtt kijelentette, hogy a bombákat apjának akarta elküldeni. A titkoszolgabombacsomag nagy érdeklődést keltett Szerajevóban.

— Műtárgy és képkiallítás Désen. Désről jelentik: A város műértő közönsége elragadtatással beszél dr. Lázár Lajosné műkiallításáról, amelyen régi és modera műtárgyak, művészi kivitelei, batikművek pompás gyűjteménye ragadja meg a látogatók figyelmét. A kiállítás szívesen látogatni még Káctor, D. day, Modok, Nagy O zsaár, L. tecz y és Szopós festőművészek is reprezentáns képekkel. A tárlatot az érdeklődésre való tekintettel január hetedikéig tartják nyitva.

* Bukarestben jól és olcsón étkezni csak az ort. 77 étteremben (Hotel Princiar) lehet. Elsőrendű konyha. Nagy éttermek. Gyors kiszolgálás. Figyeljen jól a címre: Restaurant Princiar, Strada Brezovianu No. 1.

* Dr. Krausz Bella fogorvos rendelését január 1 től Fővár 32. szám alati (Erdélyi Bank épületében) folytatja.

Nagy újévi vásár melyen leszállított árakkal BLATT Piața Unirei 13. 1 pár kötött női harisnya ... 25 1 pár flohr harisnya ... 53 6 pár női harisnya minden szinten ... 145 6 pár férfi zokni minden színben ... 145 6 pár kötött férfi zokni ... 198 1 pár női muszlin harisnya ... 69 1 pár női cérna harisnya ... 98 1 pár cérna fatyol harisnya ... 90 1 pár selyem harisnya, színekben ... 172 1 drb gyapju sall ... 115 1 drb himalája sall ... 140 1 drb női divatsapka ... 120 1 pár teli keztyű, női és férfi ... 55 Gyermekek reformnadrág ... 65 Női reformnadrág ... 96 1 drb női kötött kabát ... 440 1 drb divatmellény ... 550 1 drb divatmellény selyemmel ... 665 1 drb női gyapju ruha divatszínekben ... 595 A karácsonyi vásár alkalmából az összes raktáron levő árut mélyen leszállított árakkal lesznek kiárusítva Blatt harisnyái a legjobbak

KÖZGAZDASÁG

Malomtulajdonosok a gabonarekvirálás mellett Eltiltották a buza kivitelét. Tíz lej ötven bani lesz egy kiló kenyér

(Cluj-Kolozsvár, december 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban a gazdasági életben bizonytalanságot idéztek elő azok a bukaresti hírek, amelyek a gabonarekvirálás közeli életbeléptetését helyezték kilátásba. Mintegy két héttel ezelőtt kerültek először a sajtóba ezek a hírek, mire ugy a gabonakereskedelemben, mint a termelők között a legeljesebb bizonytalanság vette kezdetét. Az első hírek óta több ankétezés volt már a gabonarekvirálás kérdésében és bár legtöbbször úgy látszott, hogy a kormány eljött a gabonarekvirálás tervét, az utóbbi napok erre vonatkozó hírei azonban ezt megcáfolni látszanak és arra engednek következtetni, hogy a kormány a gabonarekvirálását valóban végre akarja hajtani. E kérdésben a legutóbbi minisztertanács sem hozott ugyan döntő határozatot, de kimondotta, hogy utasítani fogja az illetékes minisztériumokat, hogy kezdjék meg a gabonarekvirálásra vonatkozó előmunkálatok elkészítését.

Az Uj Kelet munkatársa a gabonarekvirálás ügyében kérdést intézett az egyik kolozsvári malomvállalat tulajdonosához, aki kijelentette, hogy a kormány rekvirálási szándékát a malomtulajdonosok már csak azért is üdvöszölnék tartják, mert nem tűrhető az, hogy a malmoknak világparitás feletti árral kelljen kalkulálni. A buzaárak állandó emelkedése csak a

malmok becsüzetét növeli, mert egy hirtelen bekövetkező ellanyhulás esetében a malmok a magas áron beszerzett készleteiket nem volna képesek értékesíteni, ami pedig a malomipar teljes összeomlását venná maga után.

A malomtulajdonos kijelentésével szemben az egyik tekintélyes gabonakereskedő azon véleményének adott kifejezést, hogy a kormány esetleges rekvirálása nem vezetne célra és nem oldaná meg a liszthiányt, mert a kereskedők nem rendelkeznek jelentős készletek fölött, viszont a termelőktől aligha lehet eredményesen rekvirálni. Így hát ez az intézkedés teljesen céltalannak mutatkozik és csak arra lenne alkalmas, hogy növelje a gabonellátás terén fennálló bizonytalanságot. Szerinte a helyzetben csak a buza- és a lisztkivitel teljes beiktatása segíthet.

Mai bukaresti jelentés szerint tegnap újabb minisztertanács foglalkozott a buzaárral és a kivitelre vonatkozó határozta el: A búzát elsőrendű szükségleti cikknek deklarálja és ezért egy a buza, mint annak melékterményeinek kivitelére teljesen eltiltatik. A buza máx mális ára 90.000 lej vegononként. Ha a hatóságok a szabad kereskedelemben ezen az áron a szükséges mennyiséget beszerezni nem képesek, úgy a rekviráláncz folyamodhatnak. Egyéges kenyér és 10 lej 50 bani kilogramonként.

több nyersanyagunkat legjobban a magyar piacon helyezhetjük el. Különösen kedvező ez az intézkedés fatermelőinkre, akik a megélénkült üzleti összeköttetést most még jobban ki tudják használni.

A mai valutapiac

A mai napon tovább tartott a devizapiac lanyhasága. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 364-366, magyar korona 375-380, cseh korona 583-588, francia frank 1050-1060, svájci frank 8780-8790, angol font 918-922, dollár 19400-19600, olasz lira 825-830.

Valutapiac december 31-én:

Bécs. Nyitás — Zárlat: Berlin 12248-12240, Amsterdam 20800-20800, Newyork 513³/₈-51400, London 248000-248000, Páris 277500-278250, Milánó 216500-217000, Prága 155500-155250, Budapest 7025-7025, Bulgária 79000-79000, Bukarest 26500-27500, Varsó 9900-9900, Bécs 7225-7225.

Párisi tőzsde: Bukarest 950, Zürich 39550. # A kolozsvári mérsárosok borszövetkezetének közgyűlése. A kolozsvári mérsárosok borszövetkezete, amelynek igazgatósága megbízatásáról lemondott, a legközelebbi rendkívüli közgyűlést e hó 4-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg a szövetség székhelyében. A rendkívüli közgyűlésnek a legfontosabb tárgya az új igazgatóság és felügyelőbizottság megválasztása.

* Ügyvédi hír. Dr. Francovici Jenő ügyvéd Bucarestben irodáját Strada Franklin 5. sz. alól Strada Bradului 8. szám alá helyezte át. Telefon: 37-58.

Reorganizálták a kolozsvári Sfatul vaszakosztályát. A kolozsvári Sfatul Nagybörzsök, a fűszerzakosztály után, a vaskereskedők szakosztályát is reorganizálta. Ezzel kapcsolatosan a kolozsvári vaskereskedők elhatározták, hogy minden hó első hetének keddi napján gyűlést tartanak, amelyen a vaszakmát érdeklő ügyeket fogják meg tárgyalni. A piaci árszok szakosztályának reorganizálása most van folyamatban.

Francia szaklapot adnak ki a jugoszláviai kamarák. Belgrádtól jelentik: A kereskedelmi kamara elhatározta, hogy az ország többi kamaráival együttesen francianyelvű időszaki lapot ad ki. A lap feladata az lesz, hogy a külföldet tájékoztassa a jugoszláviai kereskedelmi és ipari viszonyokról.

Nagy kereskedelmi hanyatlás Szatmármegyében. Szatmárról jelentik: A megye ipari és kereskedelmi helyzete az évvégi statisztika pontos adatai alapján óriási hanyatlott ebben az évben. A kért és kiadott iparengedélyek még egy harmadát sem teszik ki az elmúlt évben kiadott iparengedélyek és kereskedelmi üzletek vezetésére kiadott engedélyek számának.

Magyarországon leszállították az aranykorona átszámítási kulcsát. Budapestről jelentik: A magyar gazdasági élet fokozatosan javul, a magyar korona erősödik. Ennek következtében a magyar kormány leszállította a vámeljáráásban az aranykorona átszámítási kulcsát 17.000-ról 15.000-re. Ez a gyakorlatban annyit jelent, hogy a vámteteleket kb. közel husz százalékkal csökkentették. Ez az intézkedés bennünket is közelről érdekel, mert a megolcsóbbodott vámtetelek folytán most már

Megbízható kereskedelmi információk
egész Románia kereskedőiről a

„CONTROLUL COMERCIALULUI“ S.-A.-nál — Bukarest
Strada Sardinia No 6. megszerezhetők. — Telefon 65/9.
Rador

Divatos nőkabátok végreles kiállításán melyen URANIA áruház Cluj, Gal. Reg. Ferdinand 34. leállított, minden elfogadható áron. Uránia-mozival szemben. Strada 103

Most már csak a „CEYLON“ kávé a legjobbak! Kávé és Teabehozatali lera-
kat — (Óvár) Strada Matei 2.

SPORT

Legújabb külföldi eredmények. Bern: Jung Boys - Simmering (Bécs) 1:0. Bécs: Wacker - Radolfshügel 3:1 (2:1). Osztrák - Nicolson 1:0 (1:0). Bielefeld: Slavia (Prága) - VFC 3:1 (1:0). Lipcse: Gradjanazky (Zágráb) - Spielvereinigung Leipzig 4:0.

Meisl Hugó Bécsbe hozza a világ legjobb atlétait. Meisl Hugó osztrák szövetségi kapitány szombaton este érkezett hazá Velencéből a nyomban szensációs tervet pákolt ki tarsolyából. Előadta az illetékes tényezőknél, hogy akciót indított, amelynek sikere esetén nemcsak a futballsport, de Bécs atlétaikélete is kiváló nemzetközi attrakcióhoz jut. Az a terve vezetése, hogy az osztrák válogatott csapatát turára indul a nyáron Svédországba, Finnországba és Norvégiába s az északi szövetségektől csupán a kézzikeskedés megtérítését kéri, ezzel szemben a fiúknak elűdenék Bécsbe. Nurmit és Ritolat a svédek Videt és Lindströmöt, a norvégek pedig Hoffot. Ilyen módon Meisl Hugó valószínűleg meg az atlétaikélete a szensációját, amelyért két kézzel kapna a gazdag és hatalmas Amerika is.

Utazó

magyar, német és román nyelvben jártas, kellő gyakorlattal, nagy elektrotechnikai óég részére

kerestetik

Erdély és Bánát szán ára. Fixfizetés és napidíjak. Németnyelvű ajánlatok „Series u. Verasslich“ jelíggel Rador Publicitate Cluj címre intézendők. 8362 Rador 2506

Boldog új évet kíván a t. vevőközönségének az
Au Printemps
Strada Memorandului (Unio-u.) No 11.

STOEWER irógép
LEPAGE
Kvár. — Gyártépv. Kérjen ajánlatot.

Volt pozsonyi bocher

orvostanhallgató részére schadchenok közöljék címűket, „Subtil“ jelíggel a kiadóhivatalba.

Minden francia könyv
LEPAGEnál Kvár. Posta
LEPAGE expedítio prompt

Bőrüzlet

hözismert, igen jó forgalma, nagy vevőkörrel,
Nagyváradon
más vállalkozás miatt **eladó.** Csakis megfelelő felelő tőke felett rendelkező kereskedők ajánlatát kérem.
Dr. Faragó Sándor ügyvéd, Oradea-Mare,
Str. Pával 22. szám. 8387

SZÍNHÁZ - MŰVRSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ ÉRTÉKES ÉRTELME

Csütörtök d. u. fél 4-kor: Orpheus a pokolban (Méréselt helyárral, sorozat 1)

Csütörtök este 8-kor: A nótás kapitány (6. adás, premier helyárral, bérletszűnetben, sorozat 2)

Péntek: Apáról-fiura (Ujdonság először, rendez helyárral, premiérbérlet 29 szám, sorozat 8)

Szombat d. u. fél 4-kor: Az útvegeipő (Ujdonság 4. adás, mérsékelt helyárral, sorozat 4)

Szombat este 7 órakor: Az agyagember lázadása (Opera Ujdonság 2. adás, Utána: Parasztszűnet, Előadás kezdete kivételesen 7 órakor. Hegyi Lili föllépésével, rendez helyárral, napi bérlet 52 szám B, sorozat 5)

Szombat este 9 1/4 kor: Csókoljon meg (Ujdonság 5. adás, rendez helyárral, elővételi díj nélkül, bérletszűnetben, sorozat 6)

Vasárnap d. e. 11-kor: Apáról-fiura (Ujdonság 2. adás, leállított helyárral, sorozat 7)

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Pompadour (26. adás, mérsékelt helyárral, sorozat 8)

Vasárnap este 8-kor: A nótás kapitány (Operette Ujdonság 7. adás, premierhelyárral, bérletszűnetben, sorozat 9)

Műfő: Nemes előadás

MOZGÓK ÉRTELME

Select Mozgó. Csütörtök és péntek, január 1. és 2. Hamoros premier. *Nagymama kedvence.* Kétségátó amerikai filmbohózat 5 felvonásban. Főszerepben Ő.

Urania-Mozgó. Csütörtök és péntek, január 1. és 2. Világutak. *Vérző aréna.* Szenszációs történet a bikaviadork életéből 8 felvonásban. Főszerepben Rodolpho Valentino.

Apelle-Mozgó. Csütörtök és péntek, január 1. és 2. Szenszációs cirkuszdráma, 5 felvonásban. Főszerepben Emci a csoda ló.

La lábszárvédőt

...osón és pontosan szállít postán utánvéttel

Motisan Mihály

szi gyártó, Cluj, Strada Manasturului No 45

Double raglanok

férfi- és fiuruhák

M. Neumann

ségnél Cluj, Piata Unirii 14.

Hirdessen az Uj Keletben!

Zelss

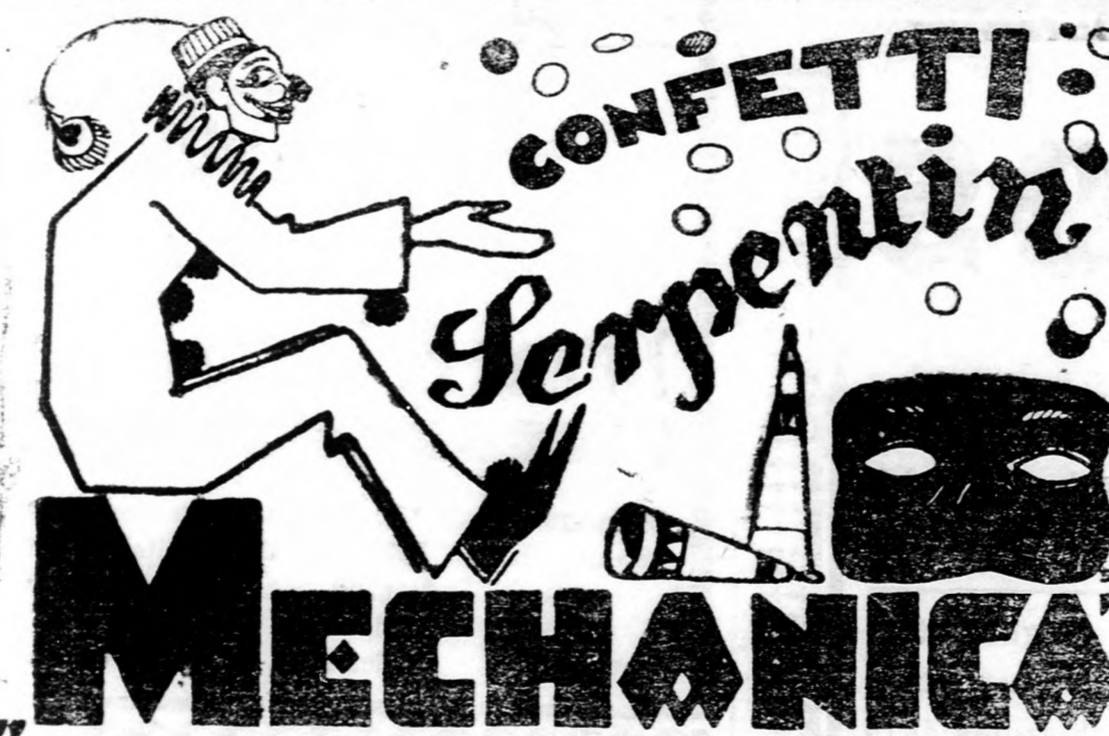
Busch

Rodenstock

szemüvegkülönlegességek

KUN MÁTYÁS FIA

1876 óta fennálló fizetésben, Cluj, Calea Victoriei No. 2. orvosai rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

Mechanica

papirüzem Timisoara, Str. Titu Maiorescu 1.

Ajánlja

gyártmányait selyem, bársony, satin és papir dominó álarokban és maske álarok minden formában, valamint confetti, serpentin, papirtrombita, szemüveg, tombolajegy stb. papírjux és játékkártyákban.

Csak viszonteladóknak. Kérjen árjegyzéket

Az erdélyiek figgelmébe

Bukaresti, (Belvedere) 15. ort. koser, Abraham & Comp. (Grossmann)-féle vendéglőt a vele szemben levő Transval (Str. Brezoianu 2.) modernül berendezett helyiségeibe helyezte át. A t. közönség további pártfogását kéri **Abraham & Comp. H. Grossmann**, Strada Brezoianu No 2. (A gyógyszerár mellett). *Modern és pontos kiszolgálás*

A közkezdveltségnek örvendő **Föraktár: CLUJ**, Strada Dorobantilor No 11.

GLORIA tápsör

Turda Sörgyár Rt. Gyár: Turda ismét kapható.

Carneval!

Estélyi és báli

ruha-ujdonságok megérkeztek

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek nagy ruházata

Cluj

Cal. Regele Ferdinand 5

Telefon 4-79 Telefon

Carneval!

APRÓHIRDETÉSEK
 Személyi közlésnél egy szó 2-., vastag betűvel 3 lej. Leg-
 nagyobb apróhirdetés 10 lej, állástkeresőknek 50% kedvezmény

Dec. 29-én Clujról este 6 órakor Gyergyószentmiklóstra való utazásom alkalmával elvesztettem két másodpéldányú fuvarlevelet, mely egy vagon fehér babról, közraktár Saturnára szült, a másik tizenhárom fahordó és két vashordóról szült. Valamint több levél és sürgönyökről. Szíves megtaláló illő jutalom ellenében küldje be Fischer és Weisz címre Nassaud, vagy Uj Kelek, Cluj

Értesítés. Felhívom a t. Közönség figyelmét, hogy 40 lejért férfinget, 25 lejért alsónadrágot varrok U. e. egy tanulóleány teljes ellátással felvétetik. Székelyné (Széchenyi tér) 39. P. Mihai Viteazul.

Ügyes tanuló felveszek. Dávid József u. i szabó Calea Victoriei 7.

Mérlegképes könyve-
 lőnő, perfekt magyar né-
 met levelező, beszél ro-
 mánnul, állást cserélne.
 Ajánlatokat „Existentia”
 jelige alatt kiadiba. 8282

Izr. ügyvédjelölt vagy
 fiatal ügyvéd kerestük
 vidéki nagyobb városban
 elsőrangú ügyvédi irodá-
 ba, beházasodás lehetősé-
 gével. Cím a kiadóban. 8259

Intelligens izr. urilány
 jobb esélénél házvezetői
 állást keres. Leveleket
 Ritualis jeligére a kiadó-
 ba kér 8354-I

Zsidó fiatalember
 kesztot és lakást kaphat
 Egyetem-u. 8., ajtó 8.

Kéthétig minden kötele-
 zetség nélkül résztvehet
 román tanfolyamokon a
 Calea Victoriei 2 sz. alatt
 (volt Kosuth L. u.) 8241

Megnyílt Rador 2501
Böszörményi és Erdélyi
hölgyfodrász és
manikűr szalonja
Főter 22. sz., udvarban
 Mindennemű hajmunka, speciális hajfestés.

„Express”
 Auto garage Atelier mecanic
Calea Victoriei 99. Cluj
 Elvállal autó és mindennemű mechanikai szak-
 mába vágó javításokat, villany- és gázmotor
 szereléseket. — Mindenker bérautó szolgálat.

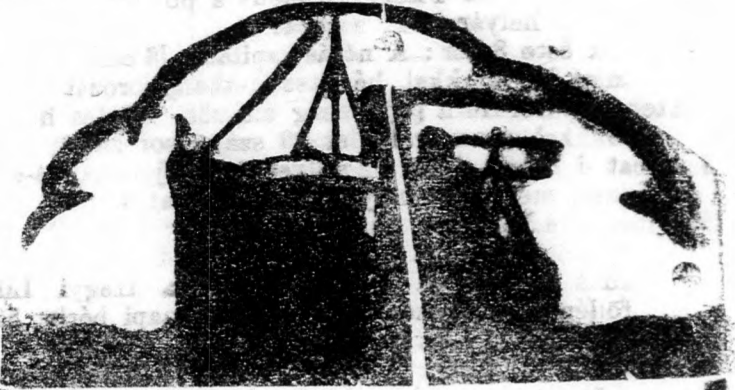
Lassenco
Nemzetközi Szállítási Vállalat
Cluj, Piața Unirii 32. Az Er-
délyi Bank épületében. Tele-
fon 640. Táviratoim: Lassenco

Ajánlja a kereskedő köröknek

gyűjtővagon-

forgalmát ab Wien, Triest, Német-
 ország, valamint Csehszlovákia na-
 gyobb városaiból.

Rudolf Mosse Rt. 4130

Hamburg--Amerika
Linie United American Lines
 Rendszeres és direct összeköt-
 tetés modern gyorsgőzöseinkkel

Hamburgból
Délamerikába
Canadába
Eszakamerikába
Cuba-Mexicoba
Afrikába
Nyugatindiába

Díjmentes felvilágosításokat ad
 a Nagyromániai vezérképvislet:

Lazar H. Lazarovitz
 Timișoara, Strada Mercy No 2. — Telefon 16-58.
 valamint fiókjai: Bukarest, Calea Griviței No 183,
 Cernauți, Str. Regina Maria 9.
 Arad, Str. Eminescu 12,
 Oradea-Mare, P. Mihai Viteaz 5,
 Lloyd 2809

Ecetgyárosok figyelmébe!
Szakember 20 éves praxissal, elvállal új
 ecetgyárak tervezését, felszere-
 lését és teljes üzembe helyesztését, ugyancsak visza-
 esett üzemek feljavítását teljes garancia mellett.
Megkeresések Auch Manó, Déva, címre.
 Rador 248

Déri Lajos
 szücszmester
 S tr. Memorandului (v. Unió-u.) 3. Telefon 12-12

LEGUJABB MODELLEK
Veszünk
vadbőröket a legmagasabb áron!

Erdély legre-
 gíbb és leg-
 szolidabb
 szücsárúháza.

Megbízható,
 lelkiismeretes
 kiszolgálás!

Ne aljón fel hangzatos hirdetéseknek! Győződjék meg a
Dréher-Haggenmacher
DACIA
 extra féll és a
B a v a r i a
 dupla maláta sörök kiváló jó minőségéről.

Ujévre egy üveg
BOGSZA
 cocktail de chocolate likör
 a legpraktikusabb ajándék.

1925

a

N

bályo

is biz

hírebb

iskola

átalak

getést

kötele

nehely

elimer

kenye

mán k

ask é

szóljuk

Az

birtok

bebizo

nik a k

zettel.

lyosod

dély m

hogy a

támoga

zerint

gyelme

hözte

nemcsak

günké t

Elő

mépsádv

morand

lappa s

ben ki

ar ad

enyhén

A H

kezetek

samber

1. R

2. U

3. L

4. R

5. A

6. A

Ebb

zóró sz

nygmin

ett az I

tikai a

lélek tal

hát, am

ségi hitf

szövetés

hallgatás

téshet

zaldók

sig a t

rten m

Da f

elfelejtke

ról és

lélekzár

ozlik m

jelentés

1. a rón

2. a kál

3. az un

4. a lób

5. a kél

dán

6. az izr

7. a 130

delh